

SMS-je

nieuwsbrief van de Slochter Molen Stichting

Bakkers Meulentje

Zo heet, sinds het in het bezit is van de Slochter Molenstichting, het molentje, dat al weer een aantal jaren staat te pronken bij poldermolen De Ruiten aan de Groenedijk.

De molen, een weidemolen, is uiteindelijk afkomstig van de heer Wolter O. Bakker. Bakker, die onder meer, jarenlang bestuurslid van de Slochter Molenstichting was, liet het molentje aan het eind van de jaren '50 van de vorige eeuw, plaatsen in het veld tegenover zijn woning aan de Hoofdweg in Harkstede.

Na zijn overlijden in 2000 werd het molentje, dat al was "veiliggesteld" en was neergezet in Stel's Meulen in Harkstede, door een aantal molenaars gerestaureerd.

Mevrouw Annie Bakker was blij met het initiatief om de molen te restaureren; zij schonk het molentje aan de Slochter Molenstichting.

Vanaf dat moment heeft de molen de naam van deze molenaar, fotograaf en eminent molendeskundige, zoals B.D.Poppen hem op zijn website noemt.

Zie verder de beschrijving, van dit voor de Groninger molenwereld unieke molentje, de pagina's 4 en volgende.

Van het bestuur

Wat bindt ons?

Medio 2012 werd mij gevraagd, of ik het secretariaat van de Slochter Molenstichting op mij zou willen nemen. Een Molenstichting? Ik heb ontegenzeggelijk iets met ons cultureel erfgoed en je stelt je zelf de vraag; heb ik iets met molens?

Mijn eerste herinneringen gingen naar de molen in Noordbroek, de Noordstar. De molens op zich hebben – denk ik - voor iedere Nederlander om verschillende redenen aantrekkingskracht. Molens zijn niet uit onze historie en ons landschap weg te denken. Nederland zou heel anders ingericht zijn, als molens de polders niet drooggemalen hadden.

Na een oriëntatie op de internetpagina van de stichting, www.slochtermolenstichting.nl, erken ik dat mijn interesse werd gewekt. Naderhand werd ik uitgenodigd bij de heropening van drie gerestaureerde molens, in september 2012. In ieder geval heb ik “ja” gezegd en ben inmiddels een half jaar de nieuwe secretaris.

Bij mijn hernieuwde kennismaking met molens heb ik mijn hoofd gestoten. De enorme buil herinnerde mij dagenlang aan dat moment. Mede daarom realiseerde ik mij dat het omgaan met - en het bezoeken van molens gevaarlijk kan zijn.

Ik hoop samen met de andere bestuursleden en molenaars te werken aan de instandhouding van onze molens. Voor die instandhouding is het noodzakelijk de molens in de belangstelling te houden van hen die er omheen wonen. Onze molens staan - hier en daar letterlijk - midden in onze woongemeenschap en ze worden met gemeenschapsgeld onderhouden. Wij hebben de gemeenschappelijke taak om onze molens ook voor onze kinderen en kleinkinderen te behouden.

Hoe verschillend onze achtergrond ook mag zijn, welke taal wij ook spreken, ons doel is het bewaren van unieke exemplaren van ons cultureel erfgoed.

Harry Westerhof

Bakkers Meulentje

De informatie op deze en de volgende pagina's kunt u ook terugvinden op de website van de Slochter Molenstichting: www.slochtermolenstichting.nl.

Introductie

Tot voor kort was er nog niet zoveel informatie beschikbaar over deze molen. Delen van deze tekst zijn van de hand van de heer P. Groot te Winsum, die in breder verband onderzoek heeft verricht naar Zaanse molentjes in onze provincie. Hij kwam daarbij ons molentje tegen en heeft de gegevens aan ons verstrekt. Het molentje krijgt zo een grotere belevingswaarde.

Als u dit molentje voor het eerst ziet bent u zich wellicht niet bewust van het bijzondere karakter. Het is immers maar klein en lijkt meer op een tuinmolen dan op een 'heuse' molen. Niets is minder waar: dit soort molentjes kwamen in de 19e en 20e eeuw op grote schaal voor in geheel Nederland, en dus ook in de provincie Groningen.

Het betreft een zogenaamd weidemolentje dat als aanbrenger werd geplaatst in een wat lager gelegen deel van een polder. Onder aanbrenger wordt verstaan dat zo'n molentje het dieper liggende water op polderpeil brengt, waardoor de grote molen wordt ondersteund in het op peil houden van het waterniveau in de gehele polder.

Het molentje

Dit is het weidemolentje van W.O. Bakker, dat tegenover zijn boerderij aan de Hoofdweg 145 in Harkstede in het land stond. Dit molentje had een waaier (ook wel roerom genoemd) als opvoerwerktuig. Bakker heeft dit molentje laten maken door de fa. Gebr. Rem in Wormer (NH) rond 1960. Tijdens de ruilverkaveling (eind zestiger, begin zeventiger jaren) heeft Bakker de betonnen vierkante onderbouw laten staan, maar wel de ondertoren en het bovenhuis in veiligheid gebracht, eerst in zijn boerderij, later in de molen in Harkstede.

Enkele molenaars van de molenstichting trokken zich het lot van het molentje aan en brachten het over naar de molen in Harkstede. Het raakte verder in verval en bleek ook een sta-in-de-weg (*zie achterzijde SMS, foto Hans Bergman*). Dit leidde tot een project om de molen te restaureren. Mevrouw Bakker was erg blij met dit initiatief en schonk het molentje aan de molenstichting.

Betonnen restant (foto Henk Helmantel)

Het molentje werd daarop verplaatst naar de werkplaats van de heer Nijboer te Kolham, die niet alleen de ruimte beschikbaar stelde maar ook adviseerde over de herstmethode. Het bleef niet bij advies: het molentje had zo'n aantrekkingskracht dat hij volop meewerkte aan het herstel en later nog een kopie-molen heeft gemaakt. De heer Diek Medendorp heeft, ook al volledig belangeloos, gevluucht van het molentje hersteld. Medendorp, overleden in 2011, was een bekend Groninger molenbouwer.

Proefopstelling met wiekenkruis (foto Hans Bergman)

Het bestuur van de stichting heeft het molentje Bakker's Meulentje genoemd en houdt daarmee een traditie hoog. Meer molens zijn immers genoemd naar hun laatste eigenaar. Naast deze traditie was er nog een reden: de heer W.O. Bakker was sinds de oprichting van de molenstichting in 1967 bestuurlijk betrokken bij het wel en wee van de Slochter Molens. Bakker was en is nog steeds een begrip in de nationale en internationale molenwereld. Hij was molenkenner bij uitstek en een groot verteller. Menigeen herinnert zich de boeiende lezingen die hij regelmatig gaf. Door de naamgeving wordt de waardering voor de onvermoeibare inzet van Bakker voor de stichting en voor de molens in het algemeen nog eens extra benadrukt.

Historisch

Feitelijk is de bekleding en het wienenkruis van het molentje vernieuwd. Het oorspronkelijke materiaal was namelijk zo slecht dat hergebruik niet verstandig was. De constructiedelen van zowel de ondertoren als de kop, waaronder stijlen, balken, bovenas, askop, wielen etc. zijn echter allemaal

Herplaatsing bij De Ruiten (foto Henk Helmantel)

origineel. Ook het aparte mechanisme dat de staart doet inklappen (en de molen uit eventueel gevaarlijke wind zet) is gelukkig goed behouden gebleven en weer herplaatst. Voor ons is het behoud van oorspronkelijk materiaal zeer belangrijk. Ook al is dit geen officieel Rijksmonument: het unieke karakter blijft op deze manier behouden.

Tijdens de Nationale Molendag 2007 heeft de Slochter Molenstichting dit al gedeeltelijk gerestaureerde molentje gepresenteerd bij molen De Ruiten. Het weidemolentje staat namelijk nog niet op een keldertje.

Plannen om dit keldertje te maken zijn in een vergevorderd stadium.

De molen wordt dan ook toegerust met een nieuwe roerom en voor het bezoekend publiek is het dan goed te zien hoe het molentje werkt en staat men er van te kijken hoeveel water het nog kan verzetten! Wanneer de werkzaamheden aan het keldertje beginnen zullen we u op de hoogte houden van de voortgang.

Tenslotte

Nog een paar foto's uit een album van mevr. Annie Bakker, dat ze ons graag beschikbaar stelde. We zeggen haar voor haar medewerking heel hartelijk dank!

Agenda / Slochter Molendagen 2013

- 11 en 12 mei: Nationaal Molenweekend
- 11 mei: Presentatie molenwandeling “Van Fraeylema naar Fraeylema”; bij de Fraeylemamolen
- 12 mei: Stel’s Meulen te Harkstede en De Ruiten te Slochteren geopend
- 8 en 9 juni: Groninger Molenweekend
Medewerking van Stichting Gilde Slochteren
- 22 juni: “Op je fiets festival” (zie ook: www.opjefiets.nl)
De molens in Harkstede, Kolham en Slochteren zijn open
- 14 en 15 sept: Open Monumentenweekend

In ieder geval op de zaterdagen van deze weekenden zijn onze molens geopend!

Geslaagd!

In oktober 2012 slaagde Jan Danes voor het landelijk examen op korenmolen “De Onrust” in Oude Pekela. Hij werd later benoemd tot molenaar op de Entreprise in Kolham.

Bert Roemeling, eveneens een leerling van de “Slochter school”, slaagde de vorige maand voor het regionaal examen op poldermolen “Goliath” in de Eemshaven. Hij maakt zich nu op voor het landelijk examen.

Beide heren: van harte gefeliciteerd!

Onze andere molens in het kort

Stel's Meulen in Harkstede

Door het bestuur is ter gelegenheid van de eerste aanvraag-ronde, per 1 april jl., een subsidieaanvraag gedaan voor de restauratie van deze molen. Eerder was een bestek gemaakt, waarin o.m. de vervanging van het hele wiekenkruis was omschreven.

In samenspraak met het Groninger Molenhuis en andere molen-stichtingen, is er voor vier molens in de provincie Groningen subsidie aangevraagd.

Zowel bestuur als molenaars wachten vol spanning de uitkomsten van de aanvraag af.

Windlust in Overschild

In het vorige nummer werd al bekend gemaakt dat de beide molenstenen vervangen moesten worden, omdat ze te lijden hadden gehad van de strenge winter.

Die klus is inmiddels geklaard door molenbouwer Hiemstra uit Tzummarum en de beide molenaars zijn druk doende om de molen weer helemaal maalvaardig te maken.

Fraeylemamolen

Vorig jaar werden de binnenroede en de windpeluw van de molen vervangen; dit jaar is het de beurt aan de buitenroede en de korte spruit.

Groote Poldermolen

Evenals dat bij Stel's Meulen het geval is, is er ook voor deze molen een bestek gemaakt. Dat voorziet in het vervangen van het wiekenkruis en de windpeluw en het aanleggen van een circuit, zodat de Groote Poldermolen ook weer water kan gaan opmalen.

Zo mogelijk wordt per 1 oktober 2013 getracht om subsidie aan te vragen, zodat ook deze klus geklaard kan worden.

De Ruiten

De problemen in en met de kap van de molen zijn door molenbouwer Poland uit Oterleek op deskundige wijze verholpen, zodat de molenaars nu weer met een gerust hart de molen kunnen laten draaien.

Van Fraeylema naar Fraeylema

In het vorige nummer van het SMS-je werd al aangegeven dat de Activiteitencommissie van de Slochter Molenstichting contacten had gelegd met de Stichting Landgoed Fraeylemaborg.

Als resultaat van die besprekingen is er voor dit jaar een viertal georganiseerde wandelingen gepland; wandelingen van de Fraeylemaborg naar de Fraeylemamolen. Ze vinden plaats onder de deskundige leiding van een gids, terwijl de molenaars van de Fraeylemamolen op die momenten bij hun molen aanwezig zijn.

De data:

zondag 14 april jl.:

Jongstleden, want zoals u ziet is die datum al geweest; een groep van 16 wandelaars genoot van de eerste wandeling, o.l.v. de gids Annet Westrup.

zaterdag 11 mei a.s.; 14:00 u.

Op de zaterdag van het Nationale Molenweekend wordt de wandeling weer gehouden. Let op de publicaties hierover, o.a. in 't Bokkeblad.

Op deze middag is tevens de officiële presentatie van de wandelingen.

vrijdag 26 juli a.s.; 19:00 u.

De derde wandeling.

zondag 29 september a.s.; 14:00 u.

De vierde en laatste wandeling van dit seizoen.

In de winkel van de borg, in het koetshuis, is vanaf 11 mei a.s. ook een prachtig boekje over deze wandeltochten te krijgen, evenals een boekje met een puzzeltocht voor de jeugd.

Slochter Molen Stichting

Bestuur

voorzitter: dhr. B.H. Starke
secretaris: dhr. H. Westerhof
Noorderholt 2, 9628 VW Siddeburen
✉ secretaris@slochtermolenstichting.nl
penningmeester: dhr. H.W. Helmantel
✉ penningmeester@slochtermolenstichting.nl
lid: dhr. G.J. v.d. Sande
lid: dhr. W. Koeneman

Molens en Molenaars

Korenmolens

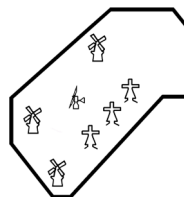
<i>Naam</i>	<i>Plaats</i>	<i>Telefoon</i>	<i>Molenaars</i>
Entreprise	Kolham	0598-395971	Jan Danes
Stel's Meulen	Harkstede	050-4041826	Gerrit Tammenga Remy Strijbosch
De Windlust	Overschild	0598-395542	Marius Biesheuvel Lex van der Gaag

Poldermolens

Fraeylemamolens	Slochteren	0598-422326	Roelof Beugel Koos Uil
De Groote Polder	Slochteren	0598-399191	Lammert Groenewold Henk Klöpping
De Ruiten en Bakker's Meulentje	Slochteren	0598-392413	Henk Helmantel Jakob Kuiper

Colofon

Nieuwsbrief van de Slochter Molen Stichting
Jaargang 7, nummer 1, mei 2013
Rekeningnummer 3590.55.508 (Rabobank)
Redactieadres: redactie@slochtermolenstichting.nl
Website: www.slochtermolenstichting.nl
Inleveren kopij: uiterlijk 1 augustus 2013

*Het molentje verkeerde in de jaren '90 in een erbarmelijke staat.
Het staat hier onder in Stel's Meulen te Harkstede.*
